

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: Kéziratok és szakkérdések ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: II. emelet 213.) fogad el. ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT—(FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: Verantwortlicher Redakteur: ::
Dr EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: Halászati tanfolyam. — Új füzesek a Szentendrei Sziget körül... *Bernáth István*. — A pestisszerű rákpusztulások okairól. *Dr W. Schaperclaus nyomán. Hallóssy Ferenc*. — A pézsmapocok szörmjének értékesítése. — Társulatok—Egyesületek. — Külföldi lapszemle. — Árjegyek. — Hirdetések. — **Mai számunkhoz mellékeljük a XXXVI. évfolyam tárgymutatóját és névjegyzékét.**

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Fischerei-Lehrkurs. — Neuer Weidenwuchs um die Szentendre Insel. — Über die Ursachen des pestartigen Krebssterbens. — Über die Verwertung der Bismarcken Pelze. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. Fischpreise. — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Halászati tanfolyam.

Lapunk előző számaiban megjelent felhívásunkra a jövő év elején a II., Herman Ottó út 15. sz. a. rendezendő halászati tanfolyamra december hó elsejéig 25-en jelentkeztek, s így a tanfolyam megtartható lesz. Akik még utólag, 1935. december hó 31-ig jelentkeznek, a tanfolyamon szintén résztvehetnek.

A háromnapos tanfolyam ideiglenes vázlatos programja a következő:

1936. február hó 10-én reggel 9 órakor a tanfolyam megnyitása. 10 órától d. u. 1 óráig általános előadások (a halászati törvény, a víziélet feltételei, a halak és táplálékuk).

Délután 4 órától 7 óráig kémiai gyakorlatok.

Február 11-én reggel 9 órától d. u. 1 óráig előadások (takarmányozás, trágyázás és a nyíltvízi halászat köréből).

Délután 4 órától 7 óráig biológiai gyakorlatok és a hálók kötésének és kezelésének bemutatása.

Február 12-én reggel 9 órától 12 óráig előadások (a műszaki halászati ismeretek, a szennyvízkérdés és tógazdasági könyvelés).

Délután 1 órakor közös ebéd, később megállapítandó helyen. Délután: szabad.

Február 13-án kellő számú külön jelentkező esetén kirándulás a gödöllői halastógazdaságba.

A tanfolyamra december hó 1-ig jelentkezettek névsora a következő:

Ádler László halkereskedő Budapest, IX., Erkel-u. 8.
Balogh János élelmiszer- és halkereskedő Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand. Báldy Bálint gazd. felügyelő Gödöllő. Bánszky Mihály gazda Tarany, Somogy vm. Bernáth István MÁV. nyugd. Rákospalota, Pázmány-u. 18/a. Csöngye János halász Medgyesi bérgazdaság, u. p. Tamási, Tolna vm. Gottescha József intéző Simongát. u. p. Nagyatád. ifj. Heincz Frigyes halász m. Tolna. Heller Gábor halász m. Újpest, Tisza-u. 9. Ilovsky Ármin földbirtokos Balassagyarmat. Kölcsei Kende György báró Cégénydányád, Szatmár vm, Kiss Ignác halászbérlő Ugornya, u. p. Gergelyi. Kováts Miklós intéző Tata, Uradalom. Maurer János főerdész Balatonboglár. Mihailovits György ny. huszárszázados Budapest, VI., Podmaniczky-u. 61. Nagy Ferenc kápt. urad. intéző Jutaspuszta, u. p. Veszprém, 3. sz. posta. Nehr József halászmester Felgyő. Nyáry János intéző Szeged. Fehértói tógazd. dr. Potocky Dezső törv. sz. orvos, h. t. elnök. Miskolc. Surányi Tibor tógazd. intéző Bicske, Fejér vm. Schubert György halkereskedő Siófok, Fő-u. 58. Szeibert Péter betűszedő Budapest, X., Szilávy-u. 13. Tóth Kálmán gazda Velence, Fejér vm., Velencetavi halgazdaság. Hirsch Imre földbirtokos Budapest, V., Hold-u. 15. III. 3. Berzátzky László tanár Jászberény. Budapest, 1935. december hó 1-én.

AZ EGYESÜLET ELNÖKSÉGE

Új füzesek a Szentendrei Sziget körül levő partokon és zátonyokon.

Akik foglalkozásuknál, illetve hivatásuknál fogva majdnem állandóan a szentendrei sziget körül levő partokon töltik idejüket, azoknak okvetlen észre kellett venniük azt, hogy az egykoron szép, egyenletes kavicsos partokon és zátonyokon iszap (hordalék) rakódik le és ezen lerakódott iszapos területeken pár év leforgása alatt milyen üdezöld füzesek keletkeztek. Igaz, hogy ezen partok felsőbb (magasabban fekvő) részein a vegetáció már régebben megindult, azonban nagyobb méreteket, még hozzá az alsó, tehát a vízmedre felé eső részeken és zátonyokon csak a legutóbbi, 1924-ik és 1926-ik évi 6 méternél magasabb hosszantartó vízállásokat követő kilenc évi, mindenkor több mint fél éven át tartó igen alacsony évi középvízállásnál öltött.

Az eliszaposodás okai. Hogy pedig az említett eliszaposodást főként a hosszantartó magas vízállásokat a több évig követő rövid ideig tartó mérsékelt (0 felett 4 méter) magas vízállások és a hosszantartó alacsony évi középvízmagasságok is okozzák, ennek illusztrálására álljanak itt a legutóbbi 11 évi budapesti dunai legmagasabb vízállások és az átlagos évi középvízmagasságok adatai:

	Legmagasabb víz:	Évi középvízmagasság:
1924. VI. 14.	618 cm	303 cm
1925. IX. 3.	545 „	194 „
1926. VI. 26.	637 „	302 „
1927. IV. 13.	496 „	249 „
1928. II. 21.	520 „	185 „
1929. III. 23.	470* „	184 „
1930. IX. 9.	522 „	216 „
1931. IX. 30.	442 „	260 „
1932. I. 9.	467 „	183 „
1933. VII. 22.	429 „	184 „
1934. IX. 7.	315 „	152 „

Az itt közölt adatok pontosak, amennyiben a földművelésügyi minisztérium vízrajzi intézete volt szíves azokat rendelkezésemre bocsátani.

Hogy pedig ezen eliszaposodás az utóbbi években nagyobb méreteket öltött, ebben nemcsak egyedül a fentebb említett magas vízállások és alacsony középvízmagasságok játszottak szerepet, hanem közreműködött itt az ember is. Ugyanis a Duna és a Dunaág partjaihoz közel fekvő községek lakossága kisebb vízállásoknál öszszegereblyézve a partokon a kavicsos homokot, azt kocsikon hazaszállítva használja fel építkezéshez, vagy rostálva kerti utak feltöltéséhez. De nemcsak a partmenti községek lakossága, hanem a Duna partjain újonnan létesített strand- és üdülőtelepek, melyeknek partjai iszaposak vagy agyagosak, szintén így szerzik be az anyagot, mellyel partjaikat egyenletessé, szép kavicsossá alakítják át. Ezt az anyagot pedig a szentendrei sziget partjairól szerezték meg ladikkal vagy motorcsónakokkal. Sőt évekkal ezelőtt, midőn a főváros vízművei próbafúrásokat végeztek a szentendrei Dunaágnak a szigeten levő partján, ezen munkálatoknál szintén nagyon sok ott összegyűjtött kavicsot használtak fel. Az elhordott ka-

* Jeges víz. Ugyanis az 1929. évben Budapesten március 19-én indult meg a jégzajlás és még március 23-án, az évi legmagasabb vízállásnál még mindig jeges volt a Duna vize.

vics helyein pedig mélyedések támadtak, melyekbe magasabb vízállásnál iszap és hordalék rakódott le; ezeken pedig hosszabb ideig tartó alacsony vízállásnál megindult a vegetáció, melyet aztán minden áradásnál újabb és újabb iszaposodás és azt újabb vegetáció követett. Le kell itt szögezni azonban azt, hogy a fővárosi vízművek a mostani alagútépítkezésekhez már kotrott anyagot használnak, melyet elevátorral rakatnak ki a szűkeséges helyre.

A trianoni gát szerepe. A Dunának az újpesti vasúti hídtól a fővárosi vízművek egész káposztás megyeri partrészén az eliszaposodást a szentendrei sziget alsó csúcsával egyvonalban, a megyeri csárdánál levő, úgynevezett trianoni gát okozta. E gát folytán egy körülbelül 100—150 holdnyi vízterületet, még hozzá olyan vízterületet, mely 15—20 évvel ezelőtt 4, 5, 6 méter mély és mindenféle szerszámmal való halászatra is igen alkalmas volt, ma pedig 0 felett 150 cmnyi vízállásnál legnagyobbbrészt teljesen kiszárad, az apró füzesek teljesen belepték.

Az újonnan keletkezett füzesek kihatása a halakra. Az eliszaposodásnak magának semmi befolyása nincsen sem a halakra, sem a halszaporodásra, de az eliszaposodás folytán keletkezett új füzesek töltenek be igen fontos szerepet a tavaszi áradások alkalmával a halak ivásánál. Ugyanis a füzesek között különféle növényeken kívül igen szép fű is szokott nőni, ami pedig igen előnyös a halszaporodás szempontjából. A legelőnyösebb pedig az, hogy a füzesek között a folyó vize vagy lassabban folyik, vagy pedig teljesen áll és így a tavaszi nap azt könnyebben melegíti fel és ezáltal a lerakott és megtermékenyített halikrák kikelését is nagyban elősegíti. De emellett ezen füzesek a kikelt apró halaknak életlehetőséget biztosítanak és búvóhelyül is szolgálnak. Azonkívül pedig az olyan halak, főleg a pontyok, melyek az álló vizeket, limányokat (forgókat) kedvelik, portyázó — pihenő — és búvóhelyeket találnak itt. Midőn az ember szép csendes, meleg nyári éjjel a vízben levő füzesek közelében tartózkodik, úgy tűnik fel, hallván az ott játszadozó halak csobogását, mintha az egész füzes élne.

Kihatása a halászatra. Ahogy az eliszaposodás folytán a füzesek térfoglalása mindinkább a meder felé terjed, úgy a laptolóval (kerítőhálóval) való halászat mindinkább tért veszít és mind nehezebbé válik. Ma már úgy áll a helyzet, hogy mindaddig míg Budapestnél a Duna vízállása 0 felett 150 cm-ig le nem apad, nagyon sok helyen ezzel a már említett és folyóvízben kisebb vízállásnál leginkább használatban levő halászati szerszámmal halászni nem igen lehet, pedig ugyanezen a helyeken még 5—6 évvel ezelőtt is nagyon könnyen ki lehetett szedni a hálót még 0 felett 250 cm-es vízállásnál is. Ugyanilyen a helyzet a szentendrei Dunaágban levő zátonyok legnagyobb részén is. Ez az eliszaposodás, illetve az eliszaposodás folytán a partokon és zátonyokon keletkezett új füzesek a laptolóval való halászatról, még mérsékelt magasságú vízállásnál is, a lebegő (balin) hálóval és a füzesekben leszúrt varsákkal folytatandó halászatra való áttérést fogja eredményezni. Kiváltképpen a varsákkal való halászatnak lesz itt igen szép jövője, amennyiben ezzel a régi és nagyon is jól bevált, de itt a Dunán nem nagyon kultivált halászati módszerrel azok, akik foglalkoztak vele, eddig is igen szép eredményeket értek el és gyakran kerültek fehér halakon kívül szép pontyok, harcsák, süllők, márnák sőt angolnák is a felállított varsákba.

Sporthorgászati lehetőségek. Ezek az eliszaposodás folytán keletkezett új füzések igen jó lehetőséget fognak nyújtani még a sporthorgászoknak is, amennyiben a füzések között a víz áll és így a leeresztett horgok nem sodródhatnak el. Itt is eredményesen csak úgy lehet majd horgászni, ha az e célra kiszemelt helyen előzőleg etetve lesz. A sporthorgászat csak bokrokhoz odaerősített csónakról történhetik.

Bernáth István.

A pestisszerű rákpusztulások okairól.

Dozent Dr W. Schäperclaus nyomán.

Dr Schäperclaus a Berlin-friedrichshageni porosz Halászati Intézet halbetegségekkel foglalkozó osztályának immár 11 éve tudós vezetője fenti című munkájában összefoglalva mondja el mindazt, amit a rákpestisről tudnunk kell: 1. annak okairól kialakult egykori és jelenlegi nézeteket, 2. saját vizsgálódásainak eredményeit, 3. közli a rákpestis kórokozójának, az Aphanomyces astaci Schikora leírását és végül 4. vizsgálat alá veszi az új ráktelepítések kérdését, tekintettel arra, hogy a rákpestis még mindig előfordul és hol itt, hol ott üti fel a fejét.

A rákot érintő ezen kérdések minden halászattal foglalkozó gazdát és bérlőt kell, hogy érdekeljenek és ezért azt hisszük, hogy nem végezzünk hiába való munkát, amikor Schäperclaus doktornak a Zeitschrift für Fischerei und deren Hilfswissenschaften című folyóirat ez évi 2. füzetében megjelent cikkét a rendesenél bővebb kivonatban ismertetjük olvasóinkkal.

* * *

A rákpestis a múlt század három utolsó évtizedében lépett fel és szörnyű pusztítást végzett Európa rákállományában. A baj okául kezdetben hol az egyik, hol a másik rákparazitát nevezték meg. De nem tartott sokáig s már csak két nézet tartotta magát: az egyik Hoferé, a másik Schikoráé. Hofer 1898-ban egy hasadó-gombát, — melyet először Bacterium pestis astacinak majd később gyakran Bacillus pestis astacinak nevezett, — Schikora pedig egy az Aphanomyces nemhez tartozó algagombát (Algenpilz), — melyet 1905-ben Aphanomyces astacinak és 1916-ban Aphanomyces magnusi (astaci)-nak nevezett, — tartott a rákpestis kórokozójának. E két vélemény harcosai hosszantartó tollharcot vívtak egymással, melyben később halbiológusok is részt vettek.

Dr Schäperclausnak, hivatalos minőségéből kifolyólag sokszor volt alkalma, hogy gyors lefolyású rákpusztulásokat vizsgálhasson és azok okairól nyilatkozhasson. E vizsgálatai közben nagy számú pestisszerű rákpusztulással is találkozott. Mivel a pestisszerű rákpusztulás okairól mindig szétágazóak a vélemények, elérkezettnek látja az időt ahhoz, hogy ismét számadást adjon arról, mi okozza a pestisszerű rákpusztulásokat? A kérdés annál is fontosabb, mert újabb időben igen sokat lehet hallani újabb ráktelepítésekről és megerősödött rákállományokról.

* * *

Dr Schäperclaus két kérdésre akar válaszolni: 1. szabad-e feltételezni azt, hogy a századvégi rákpestist a Bacterium pestis astaci Hofer okozta? 2. mi a kórokozója a napjainkban bekövetkező pestisszerű rákpusztulásoknak?

Schäperclaus a második kérdést tárgyalja először, mert csak ezen az úton remélheti hogy az első kérdésre is választ tud adni.

Az utolsó tíz évben 39 esetben vizsgált meg nagyobb rákpusztulást közelről. Mindazok a pusztító gyors lefolyású esetek, melyek pl. 8 nap alatt egész tartányok állományát pusztították ki, vagy melyek pár nap vagy hét alatt egyes halászok egy, vagy több tavát néptelenítették el, sőt az olyanok is, melyek hónapok, sőt évekig tartó pangás után egyszerre törtek ki, ezeket mind az Aphanomyces astaci Schikora okozta. Ismételtlen megállapította, hogy az egészséges rákok mentesek voltak e gombáktól, míg az összes beteg rákok e gomba által voltak inficiálva. Már ezek után is biztos, hogy a pestisszerű rákpusztulásnak az Aphanomyces az okozója, mert különös volna, ha ily körülmények között a pusztulásnak más okozója lenne.

Az általa végzett inficiáló kísérletek a nemes folyami ráknál (Potamobius astacus L.) mindig sikerültek, az „amerikai“ eredetű Cambarus affinis Say-nál azonban nem. Ez immunis maradt a rákpestissel szemben. A galíciai rákokkal (Potamobius leptodactylus Eschz.) kísérleteket nem végezhetett.

A porosz Halászati Intézet halbetegségekkel foglalkozó osztálya a fent említett 39 eset közül 23-ban, tehát az esetek 59%-ában Aphanomyces által okozott rákpusztulást állapított meg. Sikerült a rákpestissel fertőzött két vidéket is megtalálnia. Az összes németországi esetek a külföldről származókon kívül e két vidékről erednek.

A bakteriológiai vizsgálatok mindig arra az eredményre vezettek, hogy egyes igen erősen megbetegedett rákoknál az Aphanomyces mellett még más baktériumok leginkább egyostoros Pseudomonas alakzatok is fertőztek, melyeket azonban elsőrendű kórokozóknak tekinteni nem lehetett.

Végeredményben megállapítja, hogy az összes mai pestisszerű rákpusztulásokat az Aphanomyces astaci Schikora, nem pedig a Bacterium pestis astaci Hofer okozza.

Időközben a rákvész Svédországban is fellépett. A betegségeket bakteriológiailag a legkülönbözőbb intézetekben vizsgálták meg. Úgy Bergman, mint Klarin csak a Bacterium pestis astacihoz hasonló baktériumfajtákat talált a beteg rákokokon

Dr Schäperclaus ekkor érintkezésbe lépett egyes svéd tudósokkal és személyesen mutatta be a következő vizsgálati módot és az Aphanomyces fényképeit. Az eredmény az volt, hogy úgy Nybelin, mint Plehn a pestisszerű rákpusztulásoknál az Aphanomyces pestis astaci Schikorát megtalálta és Nybelin a betegség okául az Aphanomyces pestis astaci Schikorát elfogadta.

Érdekes még megemlíteni, hogy az Aphanomyces gombát Schikora előtt már sokan ismerték és a rákpestis kórokozójának tekintették. Schikora e gombának csak nevet adott és meggyőződését ismételtlen megvédte.

Ezek után már megválaszolható az első kérdés is: Szabad-e biztosnak tartani azt, hogy az előző évszázad-végi rákpestist a Bacterium pestis astaci okozta? Schäperclaus szerint az utóbbi évek minden tapasztalata és különösen a svédek esete azt mutatják, hogy a rákpestist azelőtt is az Aphanomyces idézhette elő.

Meggyőző ellenérveket ez ellen nem igen lehet tenni. Az a felfogás, hogy csak baktérium tud gyorsan lefolyó betegséget okozni, már nem állja meg a helyét, mert a kopoltyú-penésznek nevezett hal-betegség, mely-

nek kórokozója a *Branchiomyces* nevű gomba, tehát nem baktérium, pl. 2—4 nap alatt egész tavak halállományát el tudja pusztítani. Nincs is olyan baktériumos járványos betegség, mely ilyet tudna produkálni.

Az sem ellenérv, hogy a betegség lefolyásának gyorsasága igen változó és hogy a mostani megbetegedések lassabban folynak le, mint az előbbiek.

Épp a kopoltyúpenész mutatja, hogy a kórokozó gombáknál a betegség lefolyása nagyon különböző lehet; vagyis lehet: akut és krónikus.

Igy nem ok az sem, hogy a régi rákpestis sokkal gyorsabban haladt egyik víztől a másikig, mint a jelenlegi és ezért a kórokozó csak baktérium lehetett. Nem áll azért, mert míg egyrészt bizony a mostani rákpestis is egyes esetekben gyorsan terjed, másrészt a régi rákpestisnek is 2 évtizedébe került, míg Németország jelentékenyebb vizeit átjárta. Meggondolandó továbbra az is, hogy a folyó vizek esetében a gyors terjedésnek illetve fertőzésnek nagyobb lehetősége volt.

Meg kell még említeni azt a tényt is, hogy a *Bacterium pestis astaci*, vagy ahogy Lehmann-Neumann nevezte *Bacterium astaciperda*, elégtelenül van leírva és így nehéz a baktériumot megtalálni. Arra az állításra nézve, hogy a pikkelyborzolat a *Bacterium astaciperda* okozza, elég annyit megemlíteni, hogy Plehn, ki e teoriát egyik 1924-ben megjelent munkájában még felsorolja, visszavonta.

* * *

Az eddig mondottakat összefoglalva az elől feltett két kérdésre dr Schäperclaus a következő feleleteket adja:

1. Nem akarja feszegetni, hogy a múlt század végi rákpestist a *Bacterium astaciperda* Lehm. u. Neum.* vagy az *Aphanomyces astaci* Schikora okozta-e, vagy mind a kettő egyszerre lépett-e fel járványokozóként. Nem szabad azonban biztosra venni hogy a rákpestist a *Bacterium astaciperda* Lehm. u. Neum. okozta, mert mai tudásunk szerint éppen olyan valószínű, hogy a rákpestis kórokozója az *Aphanomyces* volt.

2. A mai pestisszerű rákpusztulást egy *Aphanomyces* gomba okozza, melyről fel kell tételezni, hogy azonos az *Aphanomyces astaci* Schikorával.

* * *

Schikorának ismételt szemrehányást tettek azért hogy a kórokozórol a szokásos módon leírást nem adott. Schäperclaus ezért vizsgálatainak eredményét: a kórokozót és a betegség lefolyását képekben ismerteti.

A betegséggyanús rákokon, a gyanús körülményektől eltekintve, kevés látnivaló van. Ha azonban az *Aphanomyces astaci* a rákot már megfertőzte, úgy azok néha már egy nap múlva a hátukra fekszenek és így maradnak 15—16° mellett három napig, vagy még tovább is. Ezen idő alatt a fark alatti lábak állandóan mozognak, míg végül a halál beáll.

Ha *Aphanomyces pestis* állunk szemben, úgy az *Aphanomyces astaci* már az első betegségi tüneteknél megtalálható. Külsőleg alig látszik valami, mert az *Aphanomyces* igazi belső parazita és ezért a fark alsó részeinek puha és hajlékony chitin bőrét és a végtag-izületeket lepi el. A gombafonalak elsősorban a legbelső páncélréteget hálózák be. De még ennél is mélyebbre hatol a gomba, mert kivételes esetekben az izomzatban is megtalálható. A rák belső szervei tapasztalat szerint

*) *A. B. pestis astaci* újabb neve. *A szerk.*

érintetlenek. Gyakran található fel azonban a gomba a szemben és környékén. Nybelin oly rákoknál, melyek érintetlen főrészeket mutattak, a gombaszálakat az agyban is megtalálta.

Az *Aphanomyces* gombát nehéz megtalálni. Legkönnyebben úgy jutunk hozzá, ha a mészszegény vékony és hajlékony chitin részeket tapogatjuk meg és vesszük vizsgálat alá.

Előrehaladott fertőzés esetében ugyanis puha helyeket fogunk találni, melyek pincettánk nyomására könnyen engednek. Ebből kell egy részt vizsgálat alá venni. A legfertőzöttebb a fark alatti lábak és a legutolsó járó lábpár legfelső izülete szokott lenni. Előrehaladott esetben e helyek egészen sárgásak lehetnek és erről már fegyvertelen szemmel is felismerhetők.

Idővel a védő chitin rétegen lyukak támadnak, melyek a rákok nyitott véredény rendszerénél fogva talán különlegesen veszélyesek és a betegség további lefolyására nagy hatással vannak. Ezek a kapukon keresztül jutnak talán patogén baktériumok a beteg rákba és okozzák a fentebb említett másodlagos fertőzést. A halált a központi idegrendszer megtámadottsága szokta előidézni. Hogy toxinok, mérgezőesetek szerepe játszanak-e a halál okaiban, az kérdéses.

Az inficiált rákok nem tudnak a lábukon megállani és ezért hátukra fekszenek. Ha egy ilyen rákot kiemelünk a vízből, ollói teljesen függőlegesen fognak lelógni, mint a dögöknél. A természetben a beteg rákok a szárazat keresik fel és igen gyakran tapasztalható, hogy lábaikat elhagyják.

Említettük, hogy élő rákoknál az *Aphanomyces* gomba csak a rák belsejében és ott is spóra képződés nélkül, szaporodási berendezések nélkül található. Ha a rák közvetlen a halál előtt, vagy közvetlen a halál után van, a megtámadott helyeken finom fehér gombagyep nő, mely már szabad szemmel is látható. A gomba tehát a rák halála után rengeteg mennyiségben tör elő, hogy a spóráit képezze és azokat elszórja. Ez a megfigyelés tehát megtanít arra, hogy az ilyen beteg, vagy döglött rákok rögtön ártalmatlanná teendők. A szaporodási szervekre vonatkozó megfigyeléseket hely hiányában nem közöljük.

* * *

Ha az előzőekben felvetett kérdéseket tisztára praktikus szemszögből nézzük, akkor azok a következőképpen fognak hangzani:

A Németország egész rákállományát megsemmisítő rákpestis ugyanabban a formában fordul-e elő még ma is, mint ahogy az a múltban volt? Vagy ha ez nem bizonyítható, van-e ma egyáltalában akármilyen rákpestis is, mely erősen fertőző, nagy heveséggel folyik le és amelyre a német vizek újabb betelepítésénél gondot kell fordítanunk? Azt a kérdést, hogy a mostani pestisszerű rákpusztulás és a századfordulói rákpestis kórokozója egy és ugyanaz-e, cikkíró nyitva hagyta, dacára annak, hogy mint ez az eddig előadottakból látható, nemcsak lehetséges, de valószínű is. Az, hogy Németországban ma pestisszerű rákpusztulás van, melyet legjobban *Aphanomyces-pestis*nek hívhatnánk, olyan megdönthetetlen tény, melyet mindenkinek, ki rákkal foglalkozik, ugyan csak szem előtt kell tartania. Ennek megfelelően, ha valahol az *Aphanomyces-pestis* fellép, a betegség góciát azonnal el kell szigetelni és az újabb kihelyezéseknél a legnagyobb gondosságot kifejteni.

Semmi körülmények között sem szabad pl. *Aphanomyces pestis*es rákot eladni és azt szállítani. Eltekintve a nagy szállításközbeni és tartányozási veszteségtől, mely halász és kereskedő között csak kellemetlenségre vezet, fennáll az az óriási veszély, hogy a beteg rákok tartányozása és szállítási eszközei által a betegség csirait idegen helyre, illetve idegen vizekbe hurcoljuk be. Az *Aphanomyces* spórák már csizmatalp, varsa, merítők és kocsik által is terjeszthetők. Megfigyelhető volt, hogy ugyanannak a halásznak 2—3, sőt 4 tavában a rákpestis egy időben lépett fel, anélkül, hogy a tavak egymásközt közlekedtek volna.

Schikora azt hiszi, hogy a sarjadzó spórákat saját testükön vízbogarak viszik át egyik vízből a másikba.

Dr Schäperclaus bemutatta, hogy a spórák elsősorban az eldöglött rákokon képződnek és ezért ezek az *Aphanomyces pestis* terjesztését szolgálják. A halásznak ott kell a döglött rákokat azonnal ártalmatlanná tenni, ahol találja. Az elégetés, vagy mélyen való elásás elegendő. Minden, a madarak által széthordott rákdög új vizekben terjesztheti el a rákpestist.

A réműlet, melyet a rákpestis gondolata még ma is minden halászból kivált, szerencsére azt eredményezi, hogy az *Aphanomyces-pestis* esetek nagy százaléka vizsgálat alá kerül.

Ez lehetővé tette, hogy a halász minden esetben még idejében kapja meg a baj félszékének elszigetelésére szóló utasítást és a baj elterjedését sikerült megakadályozni. Helytelen volna azt mondani, hogy a betegség legyőzésére semmit sem tehetünk. Igaz, az egyes beteg állatokat meggyógyítani nem tudjuk, azonban megakadályozhatjuk azt, hogy a ragályos betegség az egészséges vizekbe hurcoltassék át, ami teljesen elegendő.

Szabad-e ilyen körülmények között rákot telepíteni? Dr. Schöperclaus azt hiszi, hogy Észak-Németország nyílt vizeinek ezidőszerinti népesítése nagy és célnélküli merészség, miután a rákpestis éppen úgy, mint előbb, most is felléphet. Zárt vizek népesítésénél a kihelyezési anyagot a leggondosabban kell megválasztani, hogy a betegséget ezáltal tartsuk távol tőlük.

Kereskedésekből vett rák teljesen használhatatlan, mert ismeretlen a származása. A tenyész-rák lehetőleg szomszédos fekvésű jó tavakból származzon, melyekben a járvány már évtizedek óta nem fordult elő. Azt állítják, hogy még a nemes folyami rák között is *Aphanomyces* ellen érzéketlen törzsek léteznek. Ez az állítás eddig még bizonyítva nincsen. Itt még sok a tapasztalni való. Lehetséges azonban, hogy az egyik törzsre könnyebben, a másikra nehezebben ragad a járvány. Lehetséges, hogy vannak rákok, melyek a járvány által végig pusztított vizek maradék rák állományából származnak és így különösen ellenállnak a rákpestisnek.

Hogy mennyi ideig kell várni az újabb népesítésel a rákpestis fellépte után, ezt még nem tudjuk. Hogy e kérdésre feleletet lehessen adni, sok mindent kell még előbb kikutatni.

Tapasztalat szerint kell, hogy a rákok valahogy ideiglenesen erőt vegyenek, túlsúlyba kerüljenek a kórokozók felett, anélkül azonban, hogy a kórokozók véglegesen elpusztulnának. Nagyon sokszor előfordul, hogy egyes kis tavakban a rákpestis fellépte után, akár 10 esztendeig is a rák a legjobban fejlődik, míg egy szép napon a baj ismét fellép és az állomány rövid idő alatt megsemmisül. És ez akár többször egymásután is ismétlődhetik.

Dr Schäperclaus ajánlja, hogy mielőtt rákanyagot kihelyeznénk, azon telepről, tóból, ahonnan a kihelyezési rákanyagot fogjuk beszerezni, mintarákot küldessünk be valamely szakintézetbe, hol a rákot több héten keresztül megfigyelik és alaposan megvizsgálják. A rák küldése oly egyszerű, hogy tulajdonképpen amint a halász észreveszi, hogy a rákokkal valami baj van, azokból azonnal mintát kellene küldenie valamely szakintézetnek.

Mint annyi más halbetegségnél, úgy a rákpestis leküzdésénél sem tartana Schäperclaus kényszerintézkedéseket szükségesnek és célszerűnek. Szerinte legfontosabb az, hogy a ráktenyésztők és halbiológusok között szoros együttműködés jöjjön létre, hogy a német vizekben nagy fáradtsággal megtelepített rákállomány hathatós védelmére a járvány eredményesen legyen elszigetelhető.

Hallóssy Ferenc.

Nádajánlat.

Tisztelettel felkérem az Egyesület t. c. tagjait, hogy eladó nádtermésükre vonatkozólag részletes ajánlatokat hozzám beküldeni méltóztassanak.

Pollák Ig. Nádszövőgyár, Soroksár.

A pézsmapocok szörméjének értékesítése.

A nálunk 1924-ben első ízben Győr és Moson megyében a Duna mentén fellépett pézsmapocok 10 év leforgása alatt már csaknem az egész Dunántúlt ellepte. Rohamos terjeszkedésének a hatósági intézkedések és az elejtett állatokra kifizetett pénz-jutalmak nem tudták útját állani, mint a hogyan Csehországban és Németországban sem voltak képesek a jó beszervezés és jelentékeny anyagi áldozatok dacára célt érni. Olyan állatnál, mely évente 3-szor kölykezik és mindannyiszor 7—8 fiókot hoz világra, a fiatalja pedig már 8 hónapos korában ivarérett, nem is csoda, hogy szinte mértani haladványban szaporodik.

Északamerikában, hol bőven áll rendelkezésre számos használatlan, mocsaras terület, a pézsmapocokot sok helyen tenyésztik gereznája, sőt húsa miatt is. Nálunk mint általában egész Európában, alig akad még talp-alattnyi föld is, mely ne állana mezőgazdasági használat alatt, így hát a pézsmapocok részére sem jut Eldorádó, sőt kártevése miatt közellenségnek tekintik, melyet utolsó ivadékaig ki kell irtani. Míg tehát Amerikában értékesíthető termékei miatt jóformán hasznos állat gyanánt bántanak vele, ennél fogva okszerűen csak a teljesen kifejlődött állatokat ejtik el az erre legalkalmasabb téli időszakban: addig nálunk válogatás nélkül pusztítják apraját-nagyját egész esztendőn keresztül, vagyis semmiféle tekintettel nincsenek a zsákmány értékére.

Mivelhogy ma már nem fizetnek állami prémiumot az elejtett állat beszolgáltatott farka után, a pézsmapocok üldözésénél egyes-egyedül az érdekeltek és kárvalóttak egyéni buzgalma, vagy a zsákmányolt szörmébőr értékének csábja szolgáltatták a hadjárat ingerét. Már pedig a pézsmá téli gereznája nem megvetendő érték, ha megfelelő hozzáértéssel kezelik és gondosan óvják meg annak értékesítéséig. Amerikában még az állat húsát is eszik: Lantz szerint New-Yorkban a vendégelői étlapokon „swamp rabbit“ néven (mocsári nyúl) szerepel: nálunk erről egyelőre szó sem lehet, hiszen még a házinyúlát sem igen szereti a magyar gazda, nemhogy a „mocsáriba“ harapna bele! Valamikor az állat hímjének „pézs-

mamirígye“ is keresett illatszer volt, ma már alig hallani róla, legfőleg, ha a gyógyszerek közt szerepel egészen szerény helyen.

Marad tehát a zsákmány legfontosabb része gyanánt az állat bőre, mely a szőrmekekereskedelemben értékesíthető. Az időszak szerint, melyben az állat terítékre kerül, de a vidék szerint is, különböző az értéke. A legjobb minőség az, mely az állat hátán szép sötétbarna, fényes koronaszőrökkel és dús alapszőrzettel; a második minőség a világos rozsdaszínű, ritkásabb gyapjúval. A fiatalabb állat kisebb gereznája jóformán feleannyit ér. Igen sok függ az elejtés módjától is, mert a puskával leterített állat bőre össze-vissza szakadozott és értéktelen. Ez idő szerint a legjobb minőségért, ha azt megfelelően szárították és megóvták, darabonként P. 2:50-et lehet elérni.

Mindezeknél fogva az a fontos, hogy terítékre inkább az október 15. től február végéig terjedő idő alatt és főleg a teljesen kinőtt példányok kerüljenek. A gerezna lefejtésére és további kezelésére nézve a következőkre kell figyelni:

A pézsmapocok bőre a fark táján vezetett harántmetszéssel választandó le a végbél, ivarrészek és hátsó lábak tövére. Ügyelni kell rá, hogy a kés a kellő mélységben az irha és az izmok fedő bőnye közt fekvő laza kötőszövetbe érjen, mert ebben a bőr jóformán minden további metszés nélkül tompán választható le a testről. Ha erre nem ügyelünk, a nyúzásnál késsel kell utánasegíteni, már pedig ilyenkor elkerülhetetlen néha a bőr megsértése és megrontása. A kellő rétegben megnyitott gereznát a maga egészében húzzuk a fej fölé, a hol a szemek és száj tájékán némi metszéssel végleg felszabadítjuk még fennmaradt összefüggéseitől.

A leválasztott zacskószerű bőrt szőrzetével befelé fordított állapotban, kifelé a bőroddallal, nagyjában megtisztítjuk az odatapadt vértől, zsír- és hús-cafatoktól. Következik a bőr szárítása, melyet gonddal végezzünk. Elvi fontosságú, hogy az irha sehol se pödörödjék össze, mert az ilyen helyen a kiszáradás nem lehet tökéletes és így könnyen áll be rothadás, mely a bőrt hasznavehetetlenné teszi. A szárítás céljára legjobb a bőrt ily kifordított állapotban egy megfelelően kiformált szárítódeszkára húzni. A szárítódeszka, mintegy 12—14 cm. széles, 30—35 cm. hosszú és 2 cm. vastag deszkadarab, melynek egyik végét cukorsüveg-formán hegyesre faragjuk és összes éleit lekerekítjük.

A deszkára a hegyesebb végénél megkezdett reá-húzást azzal fejezzük be, hogy a netán öszetöpörödött széleket kisimítjük és szükség esetén 1—2 kis szeggel a deszkához rögzítjük. Ilyen szárítódeszkat kiki maga könnyen készíthet házilag. A mennyiben nincs deszka, úgy megteszi egy ugyanily alakúra görbített, mintegy 5 mm. vastag drótív is, melyen a bőrt kifeszítjük. Ha ez sincs, úgy a bőrt jól kitömjük szalmával, vagy más efféle laza anyaggal (széna, gyaluforgács stb.) de ez nem oly jó megoldás mint a szárítódeszka. A kifeszített, illetve kitömjött bőrt valamely nem napos, de szellős helyen alkalmazott szegre akasztjuk a gerezna fején levő valamely lyuknál fogva. Nagyon kell vigyázni, hogy a szárítás ne hirtelen, siettető módon menjen végbe, különösen meleg kemence mellett, mert az ilyen gerezna enyvesen összeszárad és többé nem készíthető ki, tehát hasznavehetetlen. Kiszáradás után a bőrt óvatosan lehúzzuk a fáról és hűvös helyen továbbra is kifüggesztjük.

Legjobb a bőroket kiszáradásuk után azonnal eladni, mert azok ekkor értékesíthetők legelőnyösebben. Később

a bőroök meg is molyosodhatnak, vagy valamely kártevő, a ház körül ólálkodó kis ragadozó áldozatául is eshetnek.

Nyers pézsmabőroket

napi áron minden mennyiségben

v á s á r o l

Egyesült Szőrmekekereskedelmi
Részvénytársaság

Budapest, V., Vilmos császár-út 2.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK

Halászati előadás: A Balatoni Sporthorgász Társaság f. hó 5-én tagjai és vendégei részére szakelőadást rendezett a Műgyetem mezőgazdasági géptani intézete tantermében „A Balaton halfajai, azok jelentősége és életmódja“ címmel, melynek megtartására Unger Emil dr egyetemi magántanárt kérte fel a társaság vezetősége. Szabó Gusztáv dr elnök felkérésére az előadó ismertette a Balatonból eddig feljegyzett 40 halfaj közül azokat (kb. az összesek felét), melyek akár mint a halászat tárgyai, akár pedig mint ragadozók tápláléka vagy sporthalok jelentősek.

Foglalkozott életmódjukkal és szokásaikkal, majd megemlítette azt a — horgászok egy részétől gyakran hallott — vádat, mely szerint a Balatont a bérlo részvénytársaság „kizsarloja“. E vád, előadó szerint, nem állhat meg, mert semmiféle komoly statisztikai adattal nem igazolható, s a statisztikai kimutatások éppen ellenkezőleg a fogási eredmények emelkedését mutatják. Ebben természetesen része van a sikeres haltenyésztési műveletek mellett a halászati eszközök hatékonyabbá tételének is, ami azonban éppen nem jeleni rablógazdálkodást. Az öreg, igen nagy fogások száma valóban csökkent a zsákmányban, de ezeknek a tóban hagyása nem rentábilis és így nem is lenne helyes. A sport-horgászok és ilonkint — különösen az elmúlt nyáron — a részvénytársaság által is tapasztalt halhiánynak, illetve gyenge fogási eredményeknek más okai vannak. Ilyen pl. a tó parti régiójának ideiglenes terméketlenné válása helyenként, némely esztendőben, pl. ez idén az év elején a jégtorlaszoknak a parti flórára gyakorolt romboló hatása következtében, miáltal a legjobb halapláló és ivóhelyek válhatnak egy időre alkalmatlanná, mint halfogó- és horgászó helyek is. Ideiglenesen kedvezőtlené teheti a halászatot a szárazság, az alacsony vízállás. A tavaszi áradás csekélyisége, az iváskor kedvezőtlen időjárás több halfaj egy-egy évjáratát is gyengévé teheti, jó évek pedig helyre hozzák a rossz évek kárait.

A fogas, süllő és a kősüllő kérdésével is foglalkozott az előadó, ismertette az elnevezések történetét és jelentőségét. A balatoni fogas, melyet Lukács Károly dr Lucioerca sandra var. Fogas Balatonica-nak nevezett el* a mult század kilencvenes éveinek elején és azelőtt közelebbi rokonság nélkül élt a Balatonban. Előadó valódi balatoni és más vizekből való halpéldányokon mutatta be és ismerte el, hogy a balatoni fogas megkülönböztethető és felismerhető. Ennek, az addig egyetlen balatoni Lucioerca fajnak nagyra nőtt 4—6 éves és még idősebb egyedeit nevezték a balatoniak fogasnak (a hatfontos, később a legalább másfél kilós, legutóbb az egy kilón felüli példányokat), a fiatalabb (többnyire legfeljebb 3 éves) példányait süllőnek hívták. Volt idő, amikor a balatoni halászság két különböző fajnak tartotta az öreg fogas és a fiatalabb, de kétségtelenül azonos fajú süllőt. Ezt a nézetet azonban már I. Heckel megcáfolta, s a fogas és süllő faji azonosságát a Balatonban a mult század 90-es éveinek elejéig minden ichthyologus elismerte. Vutskits György dr azonban 1896-ban megállapította, hogy a Balatonban a kősüllő is előfordul, mint ritkaság, amelyet a balatoni halászság régebben egyáltalán nem ismert. Ez a lassan növekvő új jövevény, mely kétségtelenül a Dunából tolaodott fel a Balatonba, korunkban már ott is közönséges, jól ismert hallá lett, melyet kősüllő néven ma minden halász ismer. Ennek a halfajnak (Lucioerca volgensis) a balatoni példányai szintén különböznek a más vizekben fognak kősüllőktől világos ezüstös színükkel. Ma tehát ezek lennének a balatoni süllők, s nem a fogas fiatalabb példányai, mint régebben. Zavart okoz, hogy a vendéglősök ma is „balatoni süllő“ néven tüntetik fel kivétel nélkül a Lucioerca sandra, tehát a „fogas“ kilón aluli súlyú példányait étlapjaikon, még akkor is

* Comptes rendus du VII. Congrès international d'Aquiculture et de Pêche, Paris 1931.

ha — mint 1931 óta állandóan — kopolyúfedőiken a „Balaton B. H. R. T. Fogas” feliratú fémmárkát viselik. E tény ellen hiába lenne bármilyen ichthyologus állásfoglalás, mert a vendéglősöknél a fogas nagyméretű és nagyszúlyú *Lucioperca sandra*-t jelent, mert ősidők óta meggyőzően felfogás a konyhákban, hogy „fogas csak nagy, legalább másfél kilós halpéldány lehet.”

Az igen előkelő és nagyszámú hallgató közönség előtt nagy tetszést aratott előadás után bemutatta lapunk szerkesztője az évekkel ezelőtt készített „Miből lesz a balatoni fogas?” c. filmet mely annak idején a „Hangos híradó”-ban az ország összes moziáiban előadásra került.

Előadónak *Szabó Gusztáv* dr. egyetemi ny. r. tanár a Balatoni Sporthorgásztársaság elnöke mondott köszönetet, majd társas vacsora következett, melyen pohárköszöntők hangzottak el a halászati szaktudomány és a sporthorgászat együttműködéséről.

A madridi Nemzetközi Mezőgazdasági Mérnöki Kongresszus. A II. Nemzetközi Mezőgazdasági Mérnöki Kongresszust f. é. szeptember hó 26—október hó 3. napjain tartották Madridban *G. Bouckaert*-nek a nemzetközi bizottság elnökének elnöklése és *E. Aranda Heredia* főtitkár szervezése mellett.

A kongresszuson 22 országnak 350 kiküldöttje vett részt és 52 igen érdekes tanulmányt terjesztettek a kongresszus négy szakosztálya elé. A nemzetközi szervezetek közül a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, a Talajvizsgálók Nemzetközi Szövetsége, a Római Mezőgazdasági Intézet, az Amerikai Mezőgazdasági Mérnökök Egyesülete és a Nemzetközi Mezőgazdasági Sajtószövetség képviselték magukat.

A benyújtott tanulmányokról valamint a kongresszus ülésein elhangzott felszólalásokról 500 oldalas kötetben számoltak be, amelyet nagyszámú rajz, fénykép, grafikon stb. díszít és amelynek úgy tartalma, mint kiállítása a jelenvolt szakemberek teljes elismerését érdemelte ki. A kongresszus nemzetközi fontosságára való tekintettel a spanyol sajtószövetség külön sajtóirodát tartott fenn a kongresszussal kapcsolatban, a hivatalos szervek és intézmények, elsősorban a spanyol földművelésügyi minisztérium pedig a legmesszebbmenő támogatásban részesítették a kongresszust.

A kongresszus négy szakosztálya a következő tárgykörökkel foglalkozott;

1. szakosztály: Talajtan. Mezőgazdasági vízműtan. Vízgazdálkodás.
2. szakosztály: Gazdasági építészeti.
3. szakosztály: Gazdasági gépek. A villamosság alkalmazásai a mezőgazdaságban.
4. szakosztály: A mezőgazdasági munka tudományos megszervezése.

A kongresszussal kapcsolatos kiállításon rajzokban, képeken és modelleken mutatták be az egyes szakosztályok terén napjainkig elért fejlődési fokot. Különösen figyelmet keltett itt a spanyol gazdasági építészeti bemutató fényképsorozat, az olaszországi Portici Gazdasági Főiskolának gazdasági gépészetéről beszámoló képei, a Madridi Gépészeti Állomás grafikonjai, a ventosillai (Burgos) mintagazdaság modelljei stb.

A kongresszus résztvevői Spanyolország mezőgazdaságilag jelentősebb vidékeit is meglátogatták. A legnagyobb elismeréssel adóztak a moncloai (Madrid) gazdasági akademiának és azzal kapcsolatos kísérleti intézmények felszereléséről és működéséről és meggyőződhetek arról, hogy a spanyol mezőgazdasági mérnöki intézmény milyen fontos szerepet teljesít és a kötelekébe tartozó szakférfiak mennyi külföld előtt ismeretlen, gyakorlatilag kitűnően bevált módszert vezettek be és mily nagyszabású programot valósítottak meg már eddig is a mezőgazdaság fellendülésének érdekében. A krándulások során természetesen meglátogatták Spanyolország világhírű turisztikai nevezetességeit, (Sevilla, Granada. Toledo stb.) is, de a szépségek mellett mindenütt ott láthatták a korszerű hasznos berendezéseket is. Így megtekintették a Guadalquivir alsófolyása mentén létesített öntözőműveket, a taoladil-lai gyapottelepeket, a santiponcei dohánykísérleti állomást, a felsőaragoniai öntözőeket, az alcirai narancsligeteket, az albuferai rizsföldeket stb.

A kongresszus nagy sikere, amelynek mintaszerű rendezése *Aranda Heredia* mérnök lelkes munkáját dicséri, újabb bizonyossággal szolgál aziránt, hogy az ilyen kongresszusok milyen fontos szerepet töltenek be fontos mezőgazdasági kérdések tisztázása és az egyes országokban kifejlődött sikeres eljárásoknak, kísérleti eredményeknek és közvetlen tapasztalatoknak az emberiség közkincsévé való tétele révén.

Noha a halászat kérdése a kongresszus tárgysorozatában közvetlenül nem szerepelt, mégis hasznosnak láttuk tájékoztatni olvasóközönségünket felőle, tudva azt, hogy olvasóink táborának úgyszólván mindegyik tagja szoros kapcsolatban áll a mezőgazdaságnak egyéb ágazataival is.

Németh Endre.

Új sporthorgász egyesületek. Az 1935 év folyamán a horgászat szervezkedése ismét nagyobb lendületet vett. Az újalakulatok közül a Balatoni Sporthorgász Társaság keletkezését lapunk januári számában már ismertettük. Ezen kívül vidéki sporthorgászaink az alábbi egyesületeket hozták létre:

1.) *A Szegedi Sporthorgászok Egyesülete* 118 taggal alakult meg. Elnöke dr. Ditróy Gábor egyetemi tanár, ügyvezető elnöke Moldovay Káimán ny. alezredes.

2.) *Székesfehérvári Sporthorgászok Egyesülete* 34 taggal alakult meg. Elnökké dr. Mészöly József várm. t. főorvost, titkárrá Reé István ny. városi tanácsnokot választották.

3.) *Győr-Nádorvárosi Sporthorgászok Köre* mintegy 60 taggal alakult meg és mindjárt bérbe vették a holt Marcal vízterületét. Elnök Spáth Gyula, ügyvezető elnök Schewella Ferenc, alelnök-főtitkár Vojacek József.

4.) *Szigetszentmiklósi Sporthorgászok Egylete.* mintegy 37 taggal alakult meg. Diszelnökké választották báró Szurmay Sándor ny. honvédelmi minisztert és Mocsány Dániel orsz. gy. képviselőt. Elnök Dénesfay Dinich Vidor kormányfőtanácsos, ügyvezető alelnök Vágó Aladár ny. fővárosi polg. isk. igazgató, titkár Korsós Antal Beszkárt. tisztviselő. Ez az egyesület valószínűleg a soroksári Dunaágban szerez vízterületet. I.

Taranyi tógazdaságból eladó gyorsfejlődésű egynyaras pikkelyes, tükrös ponty-ivadék.

Cím: Bánszky Mihály Taranyi, Somogy-megye.

Külföldi lapszemle.

Páris város édesvízi halfogyasztása 1931-óta állandóan csökken. 1931-ben 41.439. q édesvízi halat fogyasztott a francia főváros, míg 1934-ben már csak 36.528 q-t. Ennek a mennyiségnek körülbelül a fele (53-22%) belföldi származású. Páris halellátásában a természetes vizek halaival szemben egyre jobban térít hódítanak a tógazdaságokban termelt halak. Ennek oka jórészt abban keresendő, hogy a tógazdasági halak minőségével és mennyiségével jobban lehet alkalmazkodni a fogyasztópiaci igényeihez. (Bulletin français de Pisciculture. 1935. június).

Haljelölések. Dr. Wunder professzor ismerteti az eddig alkalmazott módszereket. Főleg a ponty jelölés fontos a tógazdaságokban, de erre még mindig nincs egészen kitételes eljárás. Az eddig alkalmazott módok azért nem váltak be, mert a halról vagy ledörzsölik a jel, vagy benő és azért nem vehető észre. Legalkalmasabbnak tartja dr. Unger Emil eljárását, a mely szerint a jellel, illetve préselt számmal ellátott vékony alumínium lemezt a hegyes végével a ponty farokúszója fölött az izomzaton átszúrja és a lemezt gyűrűvé hajtja föl. A kísérletek szerint az így jelölt halaknak 90%-a megkerült a lehalászások. —

(Fischerei Zeitung okt. 13.)

Különböző haltakarmánnyal etetett pontyok ízének vizsgálata. Köztudomású, hogy az etetés, illetve a takarmány minémősége a hal ízét is befolyásolja, azért Berlinben izmeghatározó próbákat végeztek 1933 és 1934 évek őszén. Az evési próbákra elkészített halak ugyanazon tógazdaságból származtak és a következő takarmányokkal voltak etetve: szójadara, burgonya, napraforgópogácsa, csillagfürt, halliszt, búzakarpa, árpa, rozs, és végül mesterséges takarmány nélkül nőtt halak. Általában az eredmény az, hogy ez utóbbiaknak volt legjobb ízük. Az is ismeretes, hogy a kukoricával erősen etetett ponty elzsírosodik és kevésbé kedvelt ízt vesz fel. A halak mocsár íze megszűnik, ha egy ideig tiszta vízben vannak tartányozva, viszont a szennyezett víznek inficiáló alkatrészeit (kátrány, petroleum) a hal könnyen felveszi.

(Fischerei Zeitung szept. 29.)

A gémekek okozta károk a tógazdaságban. Egy hannoveri tógazda közli idevonatkozó tapasztalatait azon alkalomból, hogy a német vadászok kifogásolták a gémekek irtását. A tógazdaságának tavait 5 csoportba sorolva táblázatban tünteti fel úgy az egy nyaras, mint a kétnyaras pontyokban észlelt darabhiányt a mikor is a normális kallódást az előbbieknél 10%-ra, az utóbbiaknál 50%-ra becsüli. Az ezen felül mutatkozó veszteség nagyrészt a gémekeknek, egyrészt pedig a halászszaakoknak és vidrának tudható be a melyek a tógazdaságot júniustól kezdve sűrű rajokban ellepik. A kimutatás szerint a normálisan felüli kallódás egynyarasoknál 30—66%-ra, kétnyarasoknál 2—20%-ra rúg e halpusztítók miatt és annival nagyobb a veszteség, minél nagyobb tavolságra fekszik a tó a gazdaság központján levő épületektől, lakott helyektől és utaktól. — (Fischerei Zeitung okt. 27.) I.

Dr. Lukács Károly, a Balaton Halászati Részvénytársaság igazgatója „La moule migratrice dans le lac Balaton” címen ismerteti a Dreissensia polymorpha Pall. nevű vándor kagylónak a Balatonban való megjelenését és elterjedését.
(Bulletin français de Pisciculture, 1935. augusztus).

A német haltenyésztők országos szövetsége a pontyivadék árát, 1935 évi őszi szállításra a következőképpen állapította meg: két éves ivadék ára 50 kg-ként a rendelés mennyiségétől függően 80—65 RM, míg az egyéves ivadék ára ugyancsak 50 kg-ként 130—100 RM. A compó ivadék ára ugyanaz mint a pontyivadéké, melyhez hasonló jókat kívánunk tisztelt tógazdáinknak.

Gyűjtetek gyékénybuzogányt! Németországban egyes nyersanyagokban hiány van és hogy a külföldi behozatalt elkerüljék, pótlásokat keresnek. Ilyen pótlássá lett a gyékénybuzogány pelyhe is, melynek lehántott gyapotszerű anyagával eddig csak váncosokat töltöttek, legutóbb azonban más hulladék anyagok hozzáadásával vatta és egyebek gyártására is alkalmassá tettk. A kísérletek befejeződtek, az érett buzogány szedhető, árát lehántva és szárítva 50 kg-ként 20 RM-ban állapították meg. A kérdést természetesen organizálják, gyűjtőállomásokat rendeznek be, melyek a kisebb tételeket vagóntétellel állítják össze és egy elosztó állomást is felállítanak, hogy az új anyag könnyebb bevezetését elősegítsék. Az elosztó állomás költségeit az eladott gyékénybuzogánypehely árának 3%-a fedezi.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő Rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt.-től nyert értesítés szerint november hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	1:40—1:60 P
	közép	1:00—1:20 "
	kicsi	0:90—1:00 "
Édesvízi jegeltponty		0:60—1:00 "
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	4:00—5:00 "
	II. "	3:00— — "
	III. "	2:50— — "
	IV. "	2:20— — "
Dunai süllő	I. oszt.	4:50—5:00 "
	II. "	3:00—4:00 "
	III. "	2:60—3:00 "
	IV. "	2:20—2:40 "
Harcsa élő	nagy	3:00— — "
	kicsi	2:00—2:20 "
Harcsa (jegelt)	nagy	3:00— — "
	kicsi	2:00—2:20 "
Kárász		0:90— — "
Ön		0:60—1:00 "
Balatoni keszeg		0:35 — "

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusítóhely:

IX., Csarnok tér 5. IX., Közp. vásárcsarnok.

Központi iroda: V., József tér. 8. T.: Aut. 809-22.

TELEFÓNSZÁM: NAPPAL: ÉJJEL: SZÁLL. OSZT.
AUT. 856-36 AUT. 573-26. AUT. 687-16

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r. t. kezelésében levő tógazdaságokból elsődrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—22. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre

nemestörzsű egy és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Órszuzta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogysszentmiklós, Szabadbattyán, Tápíószecső, Tüsképusztáról és Varáslóról.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

IRODA: AUT. 850-71
TELEFÓN:
ÜZLET: AUT. 855-84

Budapest, IX. ker.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk
bármily mennyiségű
élő- és jegelthalat.

Telefónszámok:

Központi vásárcsarnok: Aut. 854—48.

Fiókküzet: V., József tér Aut. 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky u. 19. J. 335—39.

Budapest, Közp. Vásárcsarnok.

HALÁSZ-HÁLÓ

puha instég és kötél, hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
RT.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. T.: Aut. 843-10.

.....A Ferenc József hid és Erzsébethid között.....

Fiókküzet: VII., Thököly út 16. szám. T.: József 361-71.

.....A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.....